

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת בשלח

אזכר

סגולה לעושר וכבוד:

עֲבוֹת פִּרְשֵׁת בְּעִלְזוֹ פֶּרֶק טו (ב) עָזְי וְזִמְרָת יְהוָה יִהְיֶה לִּי לְשִׁוְעָה זֶה אֵלֵי וְאַנְוָהוּ אֶלְהִי אָבִי וְאַרְמְמָנָהוּ:
דברי חז"ל ללמוד על חיוב הידור:

והנה מבואר במסכת שבת דף קלג ע"ב דתניא זה אלי, ואנוהו התנאה לפניו במצות, עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה, וכתוב בו לשמו, בדיו נאה, בקולמוס נאה, בלבלר אומר, וכורכו בשיראין נאין. אבא שאול אומר ואנוהו הוי דומה לו מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום. **וכן במסכת סוכה דף יא ע"ב** כמאן אזלא הא דתניא **לולב מצוה לאוגדו**, ואם לא אגדו כשר. אי רבי יהודה כי לא אגדו אמאי כשר? אי רבנן אמאי מצוה? לעולם רבנן היא, ומשום שנאמר זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות.

שאלות:

א { מדוע נאמרה מצות ואנוהו בשירת הים, מה הקשר בניהם? ב { ומדוע בני ישראל אמרו הדבר הזה בזמן קריעת הים? תירוץ הבני יששכר ההידור כנגד ההידור בעבירה של פרעה:

וכתב הבני יששכר מאמרי השבתות מאמר ב תוספת שבת ד"ה ה) וכיון שבאנו לדבר מענין זה הידור מצוה עד שליש במצוה, נבא לבאר מהיכן נפקא לן זה מן התורה, דהנה הידור מצוה נפקא לן מפסוק זה אלי ואנוהו [שמות טו ב] התנאה לפניו במצות [שבת קלג ב], היינו לעשותה בהידור מן המובחר, אבל שיעור שאמרו עד שליש לא נדע מקומו איה? וגם מן הצורך להבין מה שייכות יש לשירת הים שיתבאר בו ענין הידור מצוה? **והנראה לבאר** על פי מה דאיתא בתרגום המיוחס ליונתן בפסוק **ויקח שש מאות רכב בחור ושלישים על כלו [שמות יד ז]**, תירגם **ומוליתא תליתאה על כולהו**, ולכאורה לא נודע כוונתו, **והנראה** לפרש על פי הירושלמי **כלאים [פ"ח ה"ב]** הובא בפירוש הר"ש למשניות [כלאים פ"ח מ"ב] וכן הוא במדרשים [מכילתא פ"א ז] **והוא שמעולם לא היו נוהגין ליסע בעגלה רק עם סוס אחד עד שבא פרעה שהיה בימי יוסף הנהיג ליסע במרכבתו בשני סוסים, ואחר כך פרעה שרדף אחרי ישראל היה אוסר שלשה סוסים בכל מרכבה, וזהו הפירוש ושלישים על כולו, וזה ג"כ כוונת התרגום יונתן מוליתא תליתאה (היינו סוס, כענין מוליתא של בית רבי בגמרא [שבת נב א]), ואם כן הוסיף פרעה הידור שליש בעבירה לרדוף אחרי ישראל, והנה השי"ת לקח ממנו נקם סוס ורוכבו רמה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף, על כן שוררו לפניו זה אלי ואנוהו אתנאה לפניו במצות [מכילתא בשלח פ"ג] וממילא נשמע דהידור מצוה עד שליש, כמו שפרעה התנאה בהידור שליש בעבירה, והשי"ת מבחר שלשיו הטביע בים סוף, הנה מחויבים אנחנו להתנאות לפניו במצותיו בתוספת שליש, (ממילא לפי זה נדע דפירוש שליש בזה הוא חלק שליש נוסף על השנים). **ובזה ביארנו ג"כ דברי נעים זמירות ישראל בהילולו ברוח הקדש על לעתיד, רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה וכו' לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם וכו' לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו [תהלים קמט ו], הנה כל משכיל יראה שהדברים אין להם ביאור, א' מה ענין חרב פיפיות לענין לאסור מלכיהם וכו'? ב' מהו הפירוש לעשות בהם משפט כתוב, והיכן כתוב? ג' מהו הסיוס הדר הוא וכו'? ועל פי הנ"ל מובן, דהנה ידוע אשר כלל קומת האדם נחלק לשלשה חלקים, חלק המחשבה הוא סוד בחינת חב"ד, וחלק שממנו מוצא הדיבור היינו הריאה והלב והם נגד הזרועות, וגמר כלי המעשה הם בבחינת נה"י היינו השוקים והרגלים, והנה השי"ת כאשר ציונו בירושת הארץ בראשונה להכרית כל הגוים לא תחיה כל נשמה [דברים כ טז], הנה נאמר לשם בגבורי כח העושים מלחמה וטרף זרוע אף קדקד [שם לג כ] המה שני שלשי האדם בשיעור קומתו, והנה על לעתיד אמר דוד ברוח הקודש אשר יקויים המצוה הזאת בהידור מצוה שהוא שליש נוסף וניקח נקמותנו מן הגוים גם בשליש השלישי דהיינו לאסור מלכיהם וכו', וזהו לעשות בהם משפט כתוב, היינו הכתוב במקום אחר בשירת הים אשר שם מבואר הידור מצוה עד שליש במצוה, וזהו הדר הוא לכל חסידיו, היינו בזה הענין יקיימו מצות הידור, כיון שהיא מצות השי"ת לעשות נקמה בגוים, הנה יחוייב בזה מצות הידור כמשפט לכל חסידיו.****

דרכו של עולם:

עוד נראה לבאר בהקדם כאשר נתבונן דרכן של בני אדם למרות שמקיימים את התורה והמצות מאחר ואפשר שהמצוה תתקיים בצורה הפשוטה והזולה ביותר לא משתדלים להדר במצות, מתוך טענה מה כבר משנה לקב"ה כך או כך העיקר שהמצוה מתקיימת וכי אדם הוא שנהנה או מתכבד ממעשיו הגשמיים, ובפרט שאין הקב"ה כנגד ענינו נראה הדבר מיותר לחלוטין ואולי גם בל תשחית על הכסף, ולכן כאשר יוכל לקיים את המצוה במחיר סמלי מסתפק בכך מתוך אותה השקפה, **אולם התורה** מלמדת אותנו שאותם הנוהגים כך אינם אלא טועים ואדברא אם לבשר ודם יודעים לכבד ולהתייחס לפי מעמדו וכבודו של המקבל האם זה מתאים לו או לא ועוד יותר אם הדבר מדובר על אדם נכבד בעמיו שעושה כל ההשתדלות שהדבר יהיה מאוד מכובד, אם כן ק"ו אלף פעמים לפני מלך מלכי המלכים לעשות את רצונו יתברך בצורה המכובדת ביותר שאפשר, ואז הקב"ה משלם לו מידה כנגד מידה הוא מכבד ומשקיע כספו על הדבר משלם לו כגמולו כאשר נבאר.

הקב"ה היה מרחיצן וסכן ולזאת כשראו אמרו זה אלי הוא אבינו:

ובזה נוכל לתרץ בהקדם דברי חז"ל במסכת סוטה דף יא ע"ב וכיון שמגיע זמן מולדיהו, הולכות ויולדות בשדה תחת התפוח, שנאמר תחת התפוח עוררתיו וגו', והקב"ה שולח משמי מרום מי שמנקיר ומשפיר אותן, כחיה זו שמשפרת את הולד, שנאמר ומולדותיו ביום הולדת אותו לא כרת שָׁרָךְ ובמים לא רחצת למשעי וגו', ומלקט להן שני עגולין אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר ויניקהו דבש מסלע ושמן וגו' וכיון שמכירין בהן מצרים באין להורגן, ונעשה להם נס ונבלעין בקרקע, ומביאין שוורים וחורשין על גבן, שנאמר על גבי חרשו חורשים וגו', לאחר שהולכין היו מבצבצין ויוצאין כעשב

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

השדה, שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך וכיון שמתגדלך באין עדרים עדרים לבתיהך, שנאמר ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדים, אל תקרי בעדי עדים אלא בעדרי עדרים, וכשנגלה הקדוש ברוך הוא על הים הם הכירוהו תחלה, שנאמר זה אלי ואנוהו. והוסיפו חז"ל במדרש דברים רבה (ליברמן) פרשת דברים ד"ה [טו.] וכה"א וארחצך במים ואלבישך רקמה [יחזקאל ט"ז י']. א"ר חייא הגדול לא המלאכים היו עושין כן, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו, שנא' וארחצך, אילו נאמר וארחיצך, הייתי אומר שמא ע"י מלאך, אלא כתי' וארחצך ולא ע"י מלאך, ישתבח שמו של ה'ה, הוא בכבודו היה עושה להם כך. והיו התינוקות גדלים בשדה כצמחים הללו, והיו מתגדלן ונכנסין בעדרים לבתיהם, הוא שיחזקאל אומ' רבבה כצמח השדה נתתיך. והיאך היו מכירין לילך אצל אבותיהם, אלא הקדוש ברוך הוא היה נכנס עמהם והיה מראה לכל א' וא' בית אביו, ואומ' לו קרא לאביך פלוני ולאמך פלונית, ואומ' לה אין אתה זכורה כשילדת אותי בשדה פלוני, ביום [פלו], מקודם חמשה חדשים, והיא שואלתו ואומרת לו מי היה מגדלך, והוא אומ' לה בחור אחד קוץ נאה שאין כיוצא בו, והרי הוא בחוץ והוא הביאני לכאן, והיתה אומרת לו בא והראה לי, והיו יוצאין לחוץ ומחזירין בכל המבואות ובכל מקום ולא היו מוצאין אותו, לפי' כשבאו לים וראו אותו היו מראים לאמותם באצבע, ואומרי' להן זה אלי ואנוהו [ושמות ט"ו ב'], זהו שגדלני, זה אלי ואנוהו, הוי רבבה כצמח השדה נתתיך. עוד כתבו חז"ל במדרש שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ד' ד"ה א [ג] כחוט השני שפתותיך, בשעה שאמר את השירה (שמות ט"ו) אז ישיר משה, ומדברך נאווה, שמראין באצבע ואומרים (שמות ט"ו) זה אלי ואנוהו, באותה שעה התחיל משה משבחן כפלה חרמון רקתך, הריקן שבכך רצון מצות כרמון הזה אין צריך לומר מבעד לצמתך על הצנועין והמצומותין שבכך. וכן הוא בתרגום ירושלמי שמות פרק טו פסוק (ב) ותקפא ורוב תושבחה דחיל פל עלמא יי אמר במימריה ויהוה לו לפריק מן חדי אימקתא הווי נקא מרמזין באצבעתהון לאבחתהון ואמרין להון דין הוא אבונן דהוה מינק לו דבש מן פיפא ומשח יתן מן שמיך טיגרא עניין בני ישראל ואמר דין לדין דין הוא אלהן ונשפח יתיה אלהא דאבהתן ונרוממיה יתיה: וכן בתרגום יונתן בן עוזיאל, והוא אשר פרש"י שמות פרשת בשלח פרק טו פסוק ב זה אלי. בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באצבע, ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים: ואנוהו. אונקלוס תרגם לשון נוה, (ישעיה לג כ) נוה שאנן, (שם סה ו) לנוה צאן. דבר אחר ואנוהו לשון נוי, אספר נוי ושבחו לבאי עולם, כגון (שיר השירים ה ט - ו) מה דודך מדוד דודי צח ואדום, וכל הענין:

התנאה לפניו במצות:

וכן דרשו חז"ל בפסיקתא זוטרותא (לקח טוב) שמות פרשת בשלח פרק טו סימן ב ד"א ואנוהו. א"ר ישמעאל וכי אפשר לבשר ודם להנוות לקונו, אלא אנוהו לו במצות, אעשה לפניו לולב נאה, סוכה נאה, ציצית נאה, תפלה נאה: וכתב רבינו בחיי דברים פרק ו פסוק ה ובכל מאדך. מלשון "מאד" כלומר אהוב אותו הרבה בכל מה שתוכל. והענין שלא יהא ממונו חביב עליו מן המצות, שאין ראוי לו לחוס על פזור ממון אצל המצוה, שאפילו לא מצא לולב ואתרוג אלא בדמים יקרים לא יחוס על ממונו אלא שיקחנו, כמו שעשה רבן גמליאל שלקחו באלף זוז (סוכה מא ב), וכבר אמרו רבותינו ז"ל: ולהדור מצוה עד שליש במצוה, הוא שאמרו בבבא קמא: (ט ב) אמר ר' זירא אמר ר' הונא הדור מצוה עד שליש, מאי שליש, אילמא שליש ביתו, אלו מתרמי ליה תלתא מצות יהיב ליה כוליה ביתיה, אלא אימא הדור מצוה עד שליש במצוה, כלומר שיש לו להוסיף עד שליש בדמיו בין מצוה מהודרת למצוה יותר מהודרת, בין ספר תורה או לולב נאה ליותר נאה, כדתניא (שבת קלב ב): (שמות טו, ב) "זה אלי ואנוהו", התנאה לפניו במצות, כיצד יעשה, שיהיה לפניו סי' נאה, לולב נאה, ציצית נאה, וקיימא לו כרבי זירא.

האמצעי שאדם יחדר במצות רק כאשר שויתי השם לנגדי ומורה באצבע זה אלי:

וכתב מרן החיד"א לתרץ הקשר בין מעמד השירה למצות ואנוהו בספרו נחל קדומים שמות פרשת בשלח אות (ט) זה אלי ואנוהו. אמרו רז"ל התנאה לפניו במצות פירוש מאחר שאני לפניו כי מלא כל הארץ כבודו צריך להתנאות במצות זו"ש לפניו דייקא, וקרא הכי כתיב זה אלי זה מורה באצבע מכח זה ואנוהו התנאה לפניו במצות אשר קדשנו. והרמ"ע ז"ל פירש זה אלי כשהאדם יקיים שויתי ה' לנגדי יהיה לו כביכול מרכבה וז"ש זה אלי אם אני אומר זה אלי אשר עמדת לפני ואנוהו אהיה כמו בית שלי כאלו אני נוה שלו. ועד"ה זה אלי הקדוש ברוך הוא ואנוהו בשכינתיה אלהי אבי כמ"ש רשב"י אחותי בת אבי ותהי לי לאשה וארוממנה גדלות וא"ש הה"י עכ"ל: ביאורם של דברים שכל מה שהאדם מתרשל להדר במצות נובע מפני שאינו מרגיש שהשם יתברך עומד לפניו, ולזאת אמרו כאשר האדם מגיע לדרגה שרואה את השם לפניו ומצביע עליו זה אלי ממילא ואנוהו ויכבד ויעשה הידור כפי יכולתו. ולזאת דוקא בקריעת הים שהגיעו לדרגה הגבוהה שאפילו תינוק ושפחה ראו את גילוי השם זכו לקיים ואנוהו להתנאות לפניו במצות, ודבר זה מלמד שיש תביעה על האדם לחשוב תמיד בכל עת שויתי השם לנגדי תמיד וממילא יחדר במצותיו.

ומהדר זוכה לכבוד ולעושר:

ועל כך אמר התנא במסכת אבות פרק ד משנה ו רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות וכל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות: וביאר במגן אבות לרשב"ץ על אבות פרק ד וכבוד התורה, כתב רבינו משה ז"ל [בד"ה כבוד תורה] שהוא בשלשה דברים, האחד שהוא משתדל ללומדה, והשני לכבד לומדיה, והשלישי לכבד הספרים. והחלול גם כן הוא בשלשתן, עכ"ל. וכבר אמרו רז"ל באבות דרבי נתן [אד"נ פרק לו מ"ו], כל מי שיש לו בית המדרש בעירו ואינו הולך שם חייב מיתה, פירוש שהוא בכלל 'כי דבר יי בזה' [במדבר טו לא]. וכן אמרו רז"ל [ברכות ה א], כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק עליו הכתוב אומר 'כי דבר יי בזה' [במדבר טו לא], כמו שנזכר בפרק חלק [סנהדרין צט א]. וכן אמרו שהעומד במבואות המטונפות ועוסק בתורה שעליו נאמר 'כי דבר יי בזה', כמו שנזכר בברכות [כד ב] בפרק מי שמתו. ובפרקי דרך ארץ [זוטא פ"ח ד"ה כל המתנבל] אמרו, כל המזלזל בדבר אחד מדברי תורה חייב כרת, שנאמר 'כי דבר יי בזה' [במדבר טו לא]. ובמדרש משלי [בובר, פרשה א] [[למדו שהמחלל את התורה גופו מחולל על הבריות מהכתוב,

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

שנאמר 'חכמה ומוסר אוילים בזו' [משלי א ז]. **ורבינו יונה ז"ל** [ד"ה כל המחלל] כתב כי בכלל זה הוא האומר, לא היה לו למשה לכתוב 'ואחות לוטן תמנע' [בראשית לו כב], וכבר פירשו ז"ל בפרק חלק [סנהדרין צט ב] למה נכתב. **והמכבד לומדי התורה** גם כן שכרו אותו ופעולתו לפניו, שיהיה גופו מכובד על הבריות. **והמחלל כבודם**, אלמלא מינות שנוזקה בו לא בא לידי כך. ואמר הכתוב, 'מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו' [משלי יז ג]. רוצה לומר, כי כמו שעל ידי המצרף והכור ידע האומן הכסף והזהב אם הם טובים או הם סיגים, כן האיש נודע אם טוב ואם רע, לפי שאם מכבד החכמים הוא טוב ומהולל, ואם מחלל כבודם הוא רע ומהולל. **והמכבד הספרים** הוא שיעשה ספר תורה נאה, לכתוב אותו בקולמוס נאה ויכרכהו בשיראים נאים, כמו שנוזכר בפרק רבי אליעזר דמילה [שבת קלג ב] ובראשון מנזירות [ב ב], 'זה אלי ואנוהו' [שמות טו ב], התנאה לפניו במצוות. ויכבד וירבץ לפניו, כמו שהיה עושה עובד אדום לפני הארון ונתברך ביתו, כמו שנוזכר בסוף ברכות [סג ב] עכ"ל. **וכן מבואר במסכת ברכות דף סג ע"ב** פתח רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בכבוד אכסניא ודרש **ויברך ה' את עבד אדם (הגתי) בעבור ארון האלהים, והלא דברים קל וחומר ומה ארון שלא אכל ושתה, אלא כבד ורבץ לפניו כך, המארח תלמיד חכם בתוך ביתו, ומאכילו ומשקהו, ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה.**

וכן כתב מרן החיד"א בספרו לב דוד פרק יד ה הדור מצוה. אמרו רז"ל זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו במצות ס"ת נאה, לולב נאה, טלית נאה, ציצית נאה, כמ"ש בשבת דף קל"ג, ואמרו, **פ"ק דקמא דף ט' הדור מצוה עד שליש ואם עושה יותר משליש יפרע לו הקדוש ברוך הוא בחייו דאוכל פירות בעה"ז** והקדוש ברוך הוא כמ"ש רש"י ותוס' שם:

וכן הוסיף בספרו דבש לפי מערכת ה אות כד התנאה לפניו במצות לשון רז"ל על פסוק זה אלי ואנוהו. והכונה דמאחר דמלא כל הארץ כבודו צריך לקיים המצוה בשלם שבפנים, והכי דייק אומרם לפניו כלומר שהוא רואהו והמצוות שלוחי דרחמנא ניהו, כמ"ש בתנחומא פ' ויגש דף נ"ב עמוד א' דפוס אמשטרדם וצריך לכבדם כמו שמכבד לשלוחי המלך, ואמר **התנאה לפניו כלומר שיהיה לו הנאה ושמחה במה שהוציא הוצאות לקיים מצות המלך**, ואפשר דרשו נמי דאומר התנאה לפניו במצות דאם מוסיף על שליש להדר המצוה יפרע לו הקדוש ברוך הוא בחייו, כמו שפירש רש"י פ"ק דקמא דף ט' ע"ב, **וזה רמז התנאה דאע"ג דמצות לאו ליהנות ניתנו ושכר מצות בהאי עלמא ליכא, אם הוא מהדר המצוה יותר משליש הנה שכרו בעולם הזה** כאמור וזה דקדוק התנאה לפניו במצות, התנאה דייקא שיוכל ליהנות בעוה"ז וירם קרן לעוה"ב על שכר המצוה עצמה עכ"ל: **הראת לדעת** כי הקב"ה משלם מידה כנגד מידה למרות ששכר מצות בהאי עלמא ליכא הדבר נאמר דוקא על עצם המצוה אבל על הידור המצוה הקב"ה משלם לו לפי מעשיו הן בכבוד והן בעושר.

מעשה כיצד זכה לעושר:

ומסופר בגמרא במסכת שבת דף קיט ע"א בעא מיניה רבי מרבי ישמעאל ברבי יוסי עשירים שבארץ ישראל במה הן זוכין? אמר לו בשביל שמעשרין, שנאמר עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר. שבבבל במה הן זוכין? אמר לו בשביל שמכבדין את התורה. ושבשאר ארצות במה הן זוכין? אמר לו בשביל שמכבדין את השבת. **דאמר רבי חייא בר אבא פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית בלודקיא, והביאו לפניו שלחן של זהב משוי ששה עשר בני אדם, ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו, וקערות וכוסות וקיתוניות וצלוחיות קבועות בו, ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים ובשמים, וכשמניחים אותו אומרים לה' הארץ ומלואה וגו', וכשמסלקין אותו אומרים השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. אמרתי לו בני, במה זכית לכך? אמר לי קצב הייתי, ומכל בהמה שהיתה נאה אמרתי זו תהא לשבת. אמרתי לו [אשריך שזכית], וברוך המקום שזיכך לכך.**

מעשה עם הגר"ח קנייבסקי שליט"א:

מסופר על אברך שמצבו הכלכלי מאוד דחוק ובקושי היה מזון לבניו ביתו כמובן לא מדובר על בשר שלא ראו תקופות ארוכות, ולאור המצב דיבר עם אשתו אולי יצא לעבוד חצי יום וילמד חצי יום חציו לכס, אולם אשתו הייתה לו לעזר והתנגדה בכל תוקף בטענה שהיא התחתנה עם אברך ורוצה שישב ללמוד כל היום ולכן אמרה נשתדל להצטמצם ולהסתדר ובלבד שימשיך ללמוד, ואכן המשיך בלימודו, הגיע תחילת זמן והיה נצרך לגמרא אחרת לזמן החדש התעניין וראה יש גמרא מהודרת יפה וערוכה ומאירת עיניים אך עולה מאה ₪ ואין לו אפשרות לרכוש אותה מאידך מצא גמרא משומשת וקצת מקושקשת בעשרה ₪, סיפר הדברים לאשתו והיא אמרה לו בשביל לימוד לא עושים חשבון אך טען אין לנו כסף לאוכל והיא בשלה הוציאה מכספי המזון של הילדים ונתנה לו מאה ₪ לקנות גמרא מהודרת, אולם לאחר מעשה ליבו נוקפו אחרי הכל זה על חשבון המזון של הילדים ומי יודע אם עשה נכון, בצר לו התייעץ עם הראש כולל שלו, ואכן אמר לו שלימוד תורה קודם לכל ואין לו מה לחשוש, אולם אותו ראש כולל לאחר מעשה גם נקף ליבו אם הורה נכון הרי אחרי הכל זה על חשבון האוכל של הילדים ולזאת הלך לגר"ח קנייבסקי להתייעץ בדבר, והשיב לו הגר"ח ברור שנכון הדבר מאחר והוצאות תלמוד תורה אינם על חשבון הכלכלה של האדם וגמרא מאירת עיניים היא חלק מלימוד התורה להדר בספרים ולכן יפה הורה, ובעודו מדבר שמעו את הסיפור בני אדם שהיו במקום ושניים הציעו שהם רוצים להיות שותפים והראשון שלף מאה ₪ וכן השני נתן גם מאה ₪ למסור לאותו אברך, שמח הראש כולל על הדבר גם שעשה נכון וגם שהנה כבר באה הסייעתא דשמיא ויש לא כבר מאתיים ₪, והדבר לא נגמר כאשר חזר מהגר"ח וסיפר את דבריו עוד אחד אמר שהוא רוצה להיות שותף לדבר וגם נתן עוד מאה ₪ והביא את הכל לאברך ובא בשמחה לספר לאשתו איך הקב"ה עוזר להם והידור בספר הגמרא לא רק שאינו על חשבון כלכלת בניו אלא אף הביא ברכה, ומתוך שמחה הזדמן לאביו וסיפר לו את המעשה ואמר לו אביו מדוע לא בא אלי ולכן גם הוא נתן לו מאה ₪ כך שקיבל כל ארבע ממה שהשקיע בהידור.

החזתם בברכת שבת שלום ומבורך

**בידידות ואהבה
מרדכי מלכא**